

Andreja Kozjek

Narodna in univerzitetna knjižnica

andreja.kozjek@nuk.uni-lj.si

Konservatorsko-restavratorski izzivi razstave »Hranimo misli – že 250 let«

V letu 2024 je Narodna in univerzitetna knjižnica praznovala 250 let od začetka delovanja licejske knjižnice, svoje predhodnice. Okroglo obletnico smo obeležili s priložnostno razstavo *Hranimo misli – že 250 let*, s katero smo želeli prikazati raznolikost delovanja knjižnice ter gradiva, ki ga zbiramo in hranimo.

Razstavljeni so bili izvirni zakladi zbirke NUK. Razstava je bila zasnovana v dveh delih. V prvem delu so bili razstavljeni dokumenti, ki so predstavljali začetke knjižnice in zbiranje gradiva; v drugem delu pa je bil namen predstaviti raznolikost gradiva, ki ga zbiramo, obdelujemo in ohranjamo za prihodnje rodove. Razstava je bila postavljena več mesecev, kar je z restavratorskega vidika predstavljalo problem, saj je bilo razstavljeno tudi gradivo, ki je občutljivo na svetlobo in ga je zato dovoljeno razstavljati le omejen čas. To smo rešili tako, da smo, poleg vzpostavitve primernih razstavnih pogojev, najboljčutlivejše in najdragocenejše gradivo mesečno menjali. Izjema sta bila največja zaklada NUK-a Stiški rokopis in Supraseljski kodeks. Z odločevalci razstave smo se odločili, da zaradi njune izjemne občutljivosti in dragocenosti, omejimo čas razstavljanja le na en teden. Oddelek za zaščito in restavriranje je za te dragocenosti zasnoval razstavno zaščitno opremo, pri čemer je največji izziv predstavljala priprava podstavkov za Stiški rokopis in Supraseljski kodeks. Razstavna oprema je imela dvojno nalogo. Kodeksa je morala zaščititi med transportom, saj ju je bilo treba zaradi varnostnih razlogov vsak večer pospraviti nazaj v trezor in zjutraj ponovno vstaviti v vitrino, ne da bi ju vedno znova nameščali na knjižni podstavek. Oba podstavka sta bila izdelana iz akrilnega stekla visoko poliranega sijaja. Podstavek je bil zasnovan iz treh delov – nosilne plošče z utori, kamor je bilo mogoče umestiti knjižni naslonili za kodeksa ter pokrova, ki je med prevozom do trezorja omogočal vzdrževanje mikroklimе.

Z vodstvi po razstavi in samostojno vitrino, v kateri smo predstavili svoje dejavnosti, smo sodelovali tudi sodelavci Oddelka za zaščito in restavriranje. Razstavili in predstavili smo materiale, orodja in poškodbe, s katerimi se pri svojem delu vsakodnevno srečujemo, na ta način skušali popularizirati naš poklic in pokazati na pomembnost ohranjanja dragocenih ostankov preteklosti.

Sodelavci NUK: Oddelek za zaščito in restavriranje, Služba za prireditve in odnose z javnostmi, Oddelek knjižničnih zbirk in Služba za tehnično vzdrževanje in investicije.

Slika 1: Supraseljski kodeks v razstavni transportni opremi (foto: arhiv NUK).

Sliki 2-3: Stiški rokopis na podstavku v vitrini (foto: arhiv NUK).

Slika 4: Predstavitvena vitrina Oddelka za zaščito in restavriranje NUK (foto: arhiv NUK).